

PRESUDA SUDA

4. listopada 1983.(*)

„Protusubvencijski postupak – Prava oštećenika”

U predmetu 191/82,

Fédération de l'industrie de l'huilerie de la CEE (FEDIOL), sa sjedištem u Bruxellesu, koju zastupa Dietrich Ehle, *Rechtsanwalt*, Köln, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg pri uredu Ernesta Arendta, 34 B, rue Philippe-II,

tužitelj,

protiv

Komisije Europskih zajednica, koju zastupa njezin pravni savjetnik Peter Gilsdorf, u svojstvu agenta, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg pri uredu Oresta Montalta, člana njezine pravne službe, zgrada Jean Monnet, Kirchberg,

tuženika,

povodom prigovora nedopuštenosti tužbe Fédération de l'industrie de l'huilerie de la CEE (FEDIOL) za poništenje Komunikacije Komisije od 25. svibnja 1982. o odbijanju pokretanja protusubvencijskog postupka u pogledu uvoza sojine pogače podrijetlom iz Savezne Republike Brazila, uloženog u ovoj fazi postupka,

SUD,

u sastavu: J. Mertens de Wilmars, predsjednik, P. Pescatore, A. O'Keefe i U. Everling, predsjednici vijeća, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, K. Bahlmann, Y. Galmot i C. Kakouris, suci,

nezavisni odvjetnik: S. Rozès,

tajnik: P. Heim,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjevom podnesenim tajništvu Suda 29. srpnja 1982. Fédération de l'industrie de l'huilerie de la CEE (FEDIOL) (Udruženje proizvođača jestivih ulja EEZ-a; u daljnjem tekstu: Udruženje) podnijelo je na temelju članka 173. drugog stavka Ugovora o EEZ-u tužbu za poništenje Komunikacije od 25. svibnja 1982. kojom je Komisija u skladu s člankom 5. stavkom 5. Uredbe Vijeća br. 3017/79 od 20. prosinca 1979. o zaštiti od dampinškog ili subvencioniranog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske ekonomske zajednice (SL L 339, str. 1.) tužitelja obavijestila da neće

pokrenuti protusubvencijski postupak u pogledu uvoza sojine pogače podrijetlom iz Brazila.

- 2 Aktom podnesenim 11. listopada 1982. Komisija je u skladu s člankom 91. Poslovnika od Suda zatražila da odluči o dopuštenosti tužbe ne ulazeći u raspravljanje o meritumu.
- 3 Iz spisa proizlazi da je 2. travnja 1980. Udruženje podnijelo Komisiji pritužbu u kojoj navodi praksu subvencija koje Savezna Republika Brazila daje za izvoz sojine pogače i poziva Komisiju da u skladu s Uredbom br. 3017/79 pokrene protusubvencijski postupak, da od brazilске vlade zatraži objašnjenja i da uvede privremenu kompenzacijsku pristojbu.
- 4 U toj pritužbi, koja je kasnije bila dopunjena novim informacijama, Udruženje tvrdi da Brazil subvencionira izvoz sojine pogače kombinacijom raznih mjera. S jedne strane, ograničenjima izvoza vrši pritisak na domaću cijenu soje tako da je prije svega i po povoljnoj cijeni pridrži za domaću industriju, a s druge strane mjerama unutarnje porezne politike, diferencijalnim carinjenjem pri izvozu soje u zrnju i sojine pogače i odobravanjem povoljnih kredita za izvoz sojine pogače osigurava povlašteno postupanje pri izvozu sojine pogače. Sve u svemu te su mjere, navodi se, namijenjene poticanju razvoja brazilске industrije mljevenja soje i uzrokuju ozbiljne poteškoće za europsku industriju, čija se profitabilnost time dovodi u pitanje.
- 5 Nesporno je da je Komisija istraživala prakse za koje Udruženje tvrdi da su sporne, započela pregovore s brazilskom vladom i postigla određene rezultate i, konačno, tužitelja izvješćivala o tim pregovorima.
- 6 Dana 30. rujna 1981. Udruženje je u skladu s člankom 175. drugim stavkom Ugovora o EEZ-u pozvalo Komisiju da odmah pokrene protusubvencijski postupak protiv Brazila. U istom je dopisu upozorilo Komisiju da će se obratiti Sudu i zatražiti odgovornost Zajednice za štetu koja mu je prouzročena odbijanjem uvođenja kompenzacijske pristojbe.
- 7 Teleksom od 4. prosinca 1981. Komisija je obavijestila tužitelja o napretku pregovora s brazilskim predstavništvom na temelju odredaba GATT-a o zabrani subvencija i istodobno dala do znanja da trenutačno ne namjerava pokrenuti protusubvencijski postupak.
- 8 Dana 5. veljače 1982. Komisija je tužitelju prosljedila radni dokument od 4. veljače 1982. u kojem s jedne strane razmatra razne brazilске mjere za koje Udruženje tvrdi da su sporne i, s druge strane, pitanje štete koju je pretrpjela europska industrija. U tom priopćenju Komisija ustvrđuje da je u međuvremenu Brazil ukinuo većinu mjera koje su Udruženju sporne i da je udio subvencioniranja uslijed preostalih mjera gospodarski zanemariv. Izjavljuje da joj se u tim okolnostima pokretanje protusubvencijskog postupka čini „neprimjerenim” i podsjeća da cjelovita ocjena stvari zahtijeva sagledavanje ne samo interesa europske industrije, nego i interesa potrošača.
- 9 Dana 5. ožujka 1982. službe Komisije održale su sastanak s predstavnicima Udruženja. Nakon tog sastanka Komisija je 25. svibnja 1982. tužitelju poslala pismo koje je potpisao nadležni direktor Glavne uprave za vanjske odnose u kojem je podsjetila na gore spomenutu razmjenu informacija i izjavila sljedeće:

„Zbog toga i u skladu s člankom 5. stavkom 5. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3017/79, obavještavam Vas da Komisija neće pokrenuti protusubvencijski postupak u pogledu uvoza sojine pogače podrijetlom iz Brazila.

Želim, međutim, dodati da će Komisija nastaviti budno pratiti razvoj događaja u tom sektoru, tim više što trend razvoja brazilske kreditne politike izaziva određenu zabrinutost kako u pogledu rokova plaćanja tako i u pogledu kamatnih stopa.”

- 10 Udruženje je u skladu s člankom 173. drugim stavkom Ugovora podnijelo tužbu za poništenje te Komunikacije.
- 11 U svojem prigovoru nedopuštenosti Komisija ističe da je njezina Komunikacija od 25. svibnja 1982. puka informacija u smislu članka 5. Uredbe br. 3017/79 i da ne predstavlja odluku bilo kakvog drugog dosega. Prema mišljenju Komisije, iako se poduzećima i njihovim udruženjima priznaje pravo na pritužbu, Uredbom im se ne dodjeljuje pravo zahtijevati pokretanje protusubvencijskog postupka. Komisija naglašava da joj Uredba daje široku diskrecijsku ovlast i tvrdi da izvršavanje te diskrecijske ovlasti utječe na gospodarske i političke interese kako Zajednice tako i zainteresiranih trećih zemalja. Smatra da je cilj Uredbe ne samo zaštita europske industrije, nego i cjelovita zaštita općih interesa Zajednice.
- 12 Zbog tih razloga Komisija smatra da pismo od 25. svibnja 1982. ne predstavlja akt koji bi se mogao osporavati u smislu članka 173. drugog stavka i da je tužba stoga nedopuštena.
- 13 Tužitelj pak smatra da se Uredbom br. 3017/79 Komisiji nameće obveza pokretanja službene istrage u skladu s člankom 7. čim joj se u prethodnom stadiju postupka dostave dovoljni dokazi o postojanju subvencije i štete za europsku industriju. Po utvrđenju tih činjenica, Komisija, navodi se, više nema nikakvu diskrecijsku ovlast u pogledu zaključaka koji se iz njih trebaju izvesti.
- 14 Tužitelj stoga smatra da u slučaju subvencije i posljedične štete proizvođači Zajednice imaju pravo od nadležnih institucija Zajednice zahtijevati da po utvrđenju činjenica usvoje potrebne zaštitne mjere. U ovoj fazi postupka tužitelj smatra da s obzirom na podnesene dokaze ima pravo od Komisije zahtijevati pokretanje službene istrage propisane člankom 7. Uredbe.
- 15 O tom zahtjevu treba odlučiti s obzirom na cjelokupan sustav istrage i zaštite uspostavljen Uredbom br. 3017/79. Tužiteljeva prava treba odrediti u okviru tog sustava.
- 16 Prema članku 5. stavcima 1. i 3., svako poduzeće ili udruženje poduzeća u Zajednici koje smatra da je zbog subvencioniranog uvoza pretrpjelo štetu ili da je ugroženo ima pravo podnijeti pritužbu Komisiji ili državi članici, koja je pritužbu dužna proslijediti Komisiji. Nakon podnošenja pritužbe slijedi savjetovanje s vladama država članica kako je to određeno člankom 6. Uredbe.
- 17 Opseg savjetovanja koja u tom stadiju treba provesti Komisija određen je člankom 6. stavkom 4. prema kojem je predmet prethodnih savjetovanja potrebnih za donošenje odluke sljedeće: postojanje i iznos subvencije, postojanje i opseg štete, uzročna veza između subvencioniranog uvoza i štete i, naposljetku, vrsta odgovarajućih mjera za sprečavanje ili otklanjanje možebitne subvencijom prouzročene štete.

- 18 Ako po okončanju savjetovanja o navedenim pitanjima Komisija smatra da pritužba ne sadržava dovoljno dokaza koji bi opravdali pokretanje istrage, o tome je dužna obavijestiti podnositelja pritužbe.
- 19 Ako, međutim, Komisija smatra da raspolaže s dovoljno dokaza za pokretanje službene istrage, dužna je, u skladu s člankom 7., nizom mjera o tome obavijestiti javnost, uključujući objavom u Službenom listu, kao i izravno ili u suradnji s državama članicama provesti istraživanje. U skladu s člankom 7. stavcima 4., 5. i 6., podnositelji pritužbe trebaju moći, uz određene iznimke, dobiti uvid u podatke koje je prikupila Komisija. Komisija ih je dužna na njihov zahtjev saslušati, a oni pak mogu od Komisije zatražiti i da im omogući sastanak s drugim strankama u istrazi. U nastavku tijela Zajednice mogu, u skladu s člankom 7. stavkom 7., donijeti prethodne odluke ili odrediti privremene mjere koje se trebaju „žurno” početi primjenjivati.
- 20 Kako bi se omogućilo otklanjanje ili neutraliziranje možebitnog učinka subvencije, Uredbom se predviđa niz mjera, od toga da država podrijetla ili država koja izvozi dotične proizvode preuzme određene obveze do uvođenja privremene kompenzacijske pristojbe i konačne kompenzacijske pristojbe.
- 21 Uvjeti preuzimanja obveza određeni su člankom 10. Uredbe koji određuje i mjere za slučaj njihova nepoštovanja. Komisija te obveze prihvaća po okončanju postupka savjetovanja iz članka 6.
- 22 Komisija može, u skladu s člankom 11., na zahtjev države članice ili na vlastitu inicijativu uvesti privremenu kompenzacijsku pristojbu ako iz prethodne istrage proizlazi da subvencija postoji i da postoji dovoljno dokaza o šteti koja je njome prouzročena, a interesi Zajednice nalažu djelovanje u svrhu sprečavanja nastanka štete tijekom postupka. Te se pristojbe, osim u slučaju krajnje nužde, uvode u skladu sa zahtjevom za savjetovanje iz članka 6. Komisija je dužna, u skladu s člankom 11. stavkom 4., odmah obavijestiti Vijeće i države članice o svakoj odluci koju donese u svezi s privremenim pristojbama.
- 23 Ako Komisija konačno utvrdi postojanje subvencije i njome prouzročene štete kao i da Zajednica nužno mora djelovati kako bi zaštitila svoje interese, Vijeće, na prijedlog Komisije nakon provedenog savjetovanja, kvalificiranom većinom odlučuje o uvođenju konačne kompenzacijske pristojbe u skladu s člankom 12.
- 24 Valja napomenuti da se u skladu s člankom 13. stavkom 1., kompenzacijske pristojbe, bile one privremene ili konačne, uvode uredbom.
- 25 Iz usporedbe odredaba o pojedinačnim stadijima gore opisanog postupka proizlazi da Uredba priznaje postojanje legitimnog interesa proizvođača Zajednice u pogledu usvajanja protusubvencijskih mjera i da u njihovu korist određuje neka točno određena prava, kao što je pravo na podnošenje Komisiji svih podataka koje smatraju odgovarajućima, pravo uvida, uz određene iznimke, u sve podatke kojima raspolaže Komisija, pravo da na svoj zahtjev budu saslušani i da imaju mogućnost sastati se s drugim strankama u istom postupku i, naposljetku, pravo da budu obaviješteni ako Komisija odluči ne postupiti po pritužbi. U slučaju okončanja postupka nakon stadija prethodne istrage iz članka 5., ta informacija mora sadržavati barem osnovne zaključke Komisije i sažetak obrazloženja kako je propisano člankom 9. u slučaju okončanja službenih istraga.

- 26 Iako je točno da je Komisija, kada izvršava ovlasti koje su joj dodijeljene Uredbom br. 3017/79, dužna objektivno utvrditi sve činjenice koje se odnose na postojanje subvencijskih praksi i štetu koja može nastati poduzećima Zajednice, ona ipak ima vrlo široku diskrecijsku ovlast da u interesu Zajednice odlučuje o mjerama koje bi možebitno trebalo donijeti s obzirom na utvrđeno stanje.
- 27 Odluku o tome imaju li podnositelji pritužbe pravo na tužbu valja donijeti upravo s obzirom na ta razmatranja, koja proizlaze iz sustava uspostavljenog Uredbom br. 3017/79.
- 28 U tom je pogledu prije svega nesporno – i to ni Komisija ne osporava – da se podnositeljima pritužbe treba priznati pravo na tužbu kada tijela Zajednice navodno nisu priznala prava koja su priznata upravo Uredbom, a to su pravo na pritužbu, s njime povezano pravo da Komisija tu pritužbu ispita s dužnom pažnjom i u predviđenom postupku, pravo na dobivanje informacija u Uredbom određenim rokovima i, naposljetku, ako Komisija odluči ne postupiti po pritužbi, pravo dobiti informacije koje sadržavaju barem ona objašnjenja koja su predviđena člankom 9. stavkom 2. Uredbe.
- 29 Nadalje, u duhu načela koja su u podlozi članaka 164. i 173. Ugovora podnositeljima pritužbe treba priznati i pravo, kako u pogledu ocjene činjenica tako i u pogledu usvajanja Uredbom predviđenih zaštitnih mjera, na odgovarajući sudski nadzor nadležnosti koje u toj stvari imaju institucije Zajednice.
- 30 Iz navedenog proizlazi da se podnositeljima pritužbe ne može uskratiti pravo na obraćanje Sudu u vezi s bilo čime što bi omogućilo da se provjeri je li Komisija poštovala postupovna jamstva koja su podnositeljima pritužbe dodijeljena Uredbom br. 3017/79 kao i je li pri ocjeni činjenica počinila očite pogreške, je li previdjela ikakve bitne elemente koji bi mogli ukazati na postojanje učinaka subvencije ili je obrazloženje svoje odluke utemeljila na razmatranjima koja predstavljaju zlorabu ovlasti. U tom je pogledu Sud, iako nema nadležnost umiješati se u izvršavanje diskrecijske ovlasti koja je tijelima Zajednice dana navedenom Uredbom, dužan izvršavati svoje uobičajene ovlasti nadzora nad diskrecijskom ovlašću javnog tijela vlasti.
- 31 Iz prethodnoga proizlazi da je stajalište Komisije pretjerano u mjeri u kojoj svaku tužbu koju podnesu podnositelji pritužbe iz članka 5. Uredbe načelno smatra nedopuštenom. Kao što je prethodno već utvrđeno, Uredbom se poduzećima i njihovim udruženjima koja su kao posljedica subvencijskih praksi trećih zemalja pretrpjela štetu priznaje legitiman interes da Zajednici predlože uvođenje zaštitnih mjera; zato im u okviru pravnog položaja koji je u njihovu korist uspostavljen Uredbom treba priznati pravo na tužbu.
- 32 Prema tome, na tužitelju je da u daljnjem postupku istakne svoje tužbene zahtjeve i da dokaže da oni ulaze u okvir pravne zaštite koja mu je dana Uredbom br. 3017/79 i općim načelima Ugovora.
- 33 Zbog svih tih razloga tužbu treba proglasiti dopuštenom i odrediti nastavak postupka.

Troškovi

- 34 O troškovima valja odlučiti naknadno.

Slijedom navedenog,

SUD,

prije odluke o meritumu proglašava i presuđuje:

- 1. Tužba je dopuštena.**
- 2. O troškovima će se odlučiti naknadno.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 4. listopada 1983.

[Potpisi]

* Jezik postupka: njemački

RADNI PRIJEVOD